

До спеціалізованої вченої ради
К 41.884.04 в Одеському державному
університеті внутрішніх справ

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, Беньковського Сергія Юрійовича, на дисертацію Околович Марти Євгеніївни «Адміністративно-правове регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування» поданої на здобуття наукового ступеню кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Аналіз представлених Околович Мартою Євгеніївною матеріалів дисертації, автореферату та наукових публікацій дають підстави стверджувати, що нею проведений ґрунтовний правовий аналіз піднятої теми, яка є актуальною як для практичної діяльності органів місцевого самоврядування, так і для теоретичної складової адміністративно-правової науки.

Актуальність теми дослідження визначеної дисертацією Околович Марти Євгеніївни обумовлена неузгодженістю окремих положень нормативно-правових актів, направлених на регулювання містобудівної діяльності, невизначеністю національних містобудівних стратегій з містобудівними планами місцевого самоврядування, відсутністю єдиної злагодженої та ефективної системи адміністративно-правового контролю, нездатністю законодавства забезпечити баланс інтересів держави, територіальних громад та фізичних та юридичних осіб, а також іншими об'єктивними чинниками.

Слід також зазначити, що до сьогодні вітчизняна наука адміністративного права обходила стороною розв'язання проблем у сфері містобудівних відносин, що складались на рівні місцевого самоврядування, акцентуючи свою увагу на проблемах інших органів публічної влади. Така ситуація обумовила потребу нових теоретичних розробок у цьому напрямку та приведення нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування у сфері правового регулювання містобудівної діяльності, їх нормативно-правового та методичного забезпечення, у відповідність із сучасними

вимогами.

Таким чином актуальність виконаного дослідження М.Є. Околович та його наукове обґрунтування не викликає жодного сумніву.

Теоретичною основою дослідження М.Є.Околович є основоположників науки адміністративного права С.С. Алексєєва, О. фон. Арнштедта, М.М. Белявського, В.М. Гессена, В.Ф. Дерюжинського, М.Д. Загряцкова, В.Г. Іозефі, О.Ф. Євтихієва, К.-Е. Лейтхольда, С.О. Студенікіна та інших. Сучасні досягнення правової науки у праці М.Є. Околович представлено доробками адміністративістів та теоретиків права: В.Б. Авер'янова, М.О. Баймуратова, О.М. Бандуриа, Ю.П. Битяки, С.В. Ківалови, Н.І. Козюбри, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, В.В. Копейчикова, О.І. Миколенка, П.М. Рабіновича, О.Ф. Скакун, О.М.Якуби, Х.П. Ярмакі та інших.

У сфері містобудівних відносин здобувач ґрунтувала своє дослідження на працях О.М. Вінника, О.П. Віхрова, І.І. Банасевича, Г.М. Гриценка, І.О. Ізарової, Г.О. Лиска, В.М. Марчука А.В. Матвійчука, К.С. Мауленова, Р.С. Мельника, І.М. Миронець, О.О. Квасніцької, В.М. Коссака, В.Г. Олюхи, К.В. Пивоварова, Л.І. Радченка, В.О. Ромаська, С.В. Сенік, Г.В. Смолин, А.П. Ткача, А.Ф. Ткачука, Н.В. Трофуненко, В.А. Ціленка та інших. Не залишено поза увагою і роботи багатьох зарубіжних авторів.

Дослідження Околович М.Є. базується на наукових програмах, планах, темах, оскільки виконана з урахуванням:

рекомендацій, визначених у п. 9 Резолюції 1862 (2012) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інститутів в Україні» від 26.01.2012 щодо необхідності дотримання Україною зобов'язань перед Радою Європи; положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12.01.2015 №5/2015 та відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, на період до 2020 р., затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 №942.

Тематика дослідження узгоджується із планами науково-дослідних і

дослідно-конструкторських робіт Одеського державного університету внутрішніх справ на 2016, 2017 та 2018 роки.

Вдало підібрані методи наукового пошуку. Зокрема: діалектичного, логіко-семантичного, історичного, порівняльно-правового, догматичного та інших методів, які використовувались у діалектичному взаємозв'язку та комплексно, що забезпечило дослідниці достовірність одержаних результатів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації обумовлена, передусім, обґрунтованою і логічною побудовою дисертації, яка дозволила охопити предмет дослідження та простежити авторський задум, вибудувати чітку послідовність розкриття запропонованої наукової проблеми.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Обрана структура дозволила авторові всебічно дослідити предмет дисертаційної роботи, а зацікавленим особам – простежити авторський творчий задум, краще усвідомити зміст, сутність та проблеми адміністративно-правового режиму воєнного стану.

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави стверджувати, що мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження були визначені правильно, що дозволило логічно і послідовно викласти результати дослідження, сформулювати науково важливі, актуальні та аргументовані висновки. Досягнутий позитивний результат також обумовлений оптимальним вибором методології дослідження.

Всі розділи і підрозділи дисертації написані у відповідності до поставленої мети і завдань наукового дослідження.

Достовірність наукових положень, наукова новизна і практична значущість одержаних результатів.

Достовірність наукових положень дисертації досягнута автором за рахунок комплексного використання необхідної сукупності методів теорії пізнання. В процесі дослідження дисертантом опрацьовано широке коло

літературних джерел комплексного та монографічного характеру, автори яких є фахівцями у галузі теорії права, історії права, філософії права, адміністративного права і процесу, теорії державного управління, враховано відповідне законодавство і практика його застосування. Завдяки цьому автор послідовно, системно і конструктивно проаналізувала важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, визначила методологічне значення різних поглядів вчених на зміст і сутність адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності. З огляду на це, можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається вірно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Варте уваги намагання М.Є. Околович працювати на різних рівнях наукового дослідження – від фундаментального до науково-прикладного. Кількість та якість використаних матеріалів, докладність їхнього аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості дисертаційної роботи. Зауважується, що проблемні питання виявлені дослідником в процесі роботи насамперед піддаються апробації на наукових конференціях, пізніше деталізуються більш глибокими теоретичними розвідками у матеріалах статей опублікованих у фахових виданнях та врешті узагальнюються в рукописі дисертації.

У цьому контексті слід відмітити, що авторські напрацювання М.Є. Околович ґрунтуються як на положеннях науки адміністративного права та нормах чинного законодавства України, так і на показниках вітчизняного й зарубіжного досвіду. Внаслідок цього результатам дисертаційного дослідження притаманний належний рівень наукової новизни, яка спостерігається в усіх трьох розділах дисертації.

Автор цілком логічно починає дослідження з розкриття сутності адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування як об'єкту адміністративно-правового дослідження,

розкриваючи у другому підрозділі питання, що стосуються генезису цього правового явища. У третьому підрозділі першого розділу робиться аналіз правової основи регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування.

Другий розділ – це результат дослідження механізму адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування, який деталізується підрозділами присвяченими системі та повноваженням органів місцевого самоврядування у сфері регулювання містобудівної діяльності; формам та засобам адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування; адміністративному примусу за містобудівні правопорушення, що застосовується органами місцевого самоврядування.

Третім розділом розкрито напрямки розвитку адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування, яким охоплено зарубіжний досвід правового регулювання містобудівної діяльності муніципальними органами, а також напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання містобудівної діяльності.

Цінною є спроба автора розмежувати дві правові категорії «містобудування» та «містобудівна діяльність», що в низці попередніх дослідженнях інших авторів, особливо зарубіжних, та й у чинному містобудівному законодавстві, приводило до помилкових (на думку опонента) ототожнень цих категорій.

Особливу увагу та схвальне оцінювання заслуговує виділення проблем розпорошеності містобудівних норм по різних нормативно-правових актах (підрозділ 1.3.), що актуалізує прийняття Містобудівного кодексу України. Схвально оцінюється великий об'єм роботи по аналізу нормативно-правових актів містобудівної направленості, прийнятих органами місцевого самоврядування

Цікавою, в пізнавальному плані, є добута під час дослідження історична інформація, що відображає становлення та розвиток правового регулювання

містобудівної діяльності на території України урядами тих історичних держав які адміністрували на певних територіях. Науково корисним є аналіз та зарубіжної нормотворчої практики по регулюванню містобудівної діяльності на муніципальному рівні.

Заслугує на позитивну оцінку глибоке дослідження такого інституту містобудівного регулювання, як архітектурно-містобудівні ради та пропозиції підняття статусу цих органів створюваних місцевим самоврядуванням. Глибина дослідження піднятої проблеми цього інституту прослідковується із тез науково-практичної конференції, наукової статті, опублікованої у фаховому юридичному виданні та рукопису дисертації (стор.118-119).

Слушною є пропозиція автора щодо невідкладного прийняття спеціального закону, яким слід забезпечити правове регулювання нормотворчої діяльності як органів місцевого самоврядування, так і інших органів публічної влади. Піднята проблема дійсно є актуальною та потребує вирішення на законодавчому рівні.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації відображена в семи наукових публікаціях, з яких шість надруковано в наукових фахових виданнях, затверджених Міністерством освіти та науки України, одна – у зарубіжних виданнях, у тезах п'яти наукових доповідей, опублікованих у збірниках наукових праць за матеріалами наукових та науково-практичних конференцій. Основні положення, висновки й рекомендації, що містяться у дисертації, повністю відображено в авторефераті.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується низкою актів впровадження якими наукові положення, висновки, рекомендації та пропозиції, зроблені у дослідженні, впроваджено та можуть бути використані:

- у науково-дослідній сфері – для подальшого вивчення проблем організаційної та регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування у сфері містобудівних відносин (акт впровадження у науково-дослідну

діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 9 липня 2018 року);

- у навчальному процесі – при підготовці підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів, лекцій, практичних і семінарських занять з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Адміністративна відповідальність» (акт впровадження у навчальний процес Одеського державного університету внутрішніх справ від 9 липня 2018 року).

- у правотворчості – для вдосконалення законодавства, що регулює організаційну та регуляторну діяльність органів місцевого самоврядування у сфері містобудування (акт впровадження у практичну діяльність Департаменту архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної ради від 16 квітня 2018 року);

- у правозастосуванні – для удосконалення практичної діяльності органів місцевого самоврядування у сфері регулювання містобудівної діяльності, оптимізації їхньої організаційної діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Оцінюючи позитивно рецензовану роботу, необхідно вказати на наявність певних недостатньо аргументованих положень, дискусійних моментів, які мають своїм наслідком такі зауваження.

1. На нашу думку в роботі багато приділено уваги семантичному аналізу окремих правових категорій понятійного апарату, що спричинило збільшення обсягу дисертації до межі допустимого.

2. Дослідження значно виграло б в науковому плані, як би дослідником був здійснений аналіз взаємодії органів місцевого самоврядування з органами Національної поліції для забезпечення правопорядку у сфері містобудівної діяльності. Наприклад, в частині виявлення самочинного будівництва, чи юрисдикційних проваджень за матеріалами Національної поліції, здійснюваних адміністративними комісіями виконавчих органів місцевих рад. Однак автор оминула цю частину спільного правозастосування.

3. Не знайшло свого відображення в дисертації і проблеми містобудування та просторового планування в рамках процесу об'єднання територіальних громад, що здійснюється на нинішній день в Україні за спеціальним законом.

4. Помилковим вважаємо сформульований вичерпний перелік засобів адміністративного примусу, в якому не відображений такий вид примусу як знесення самочинного будівництва, що здійснюється за рішеннями адміністративних судів та відшкодування збитків нанесених самочинним будівництвом.

Водночас висловлені зауваження, насамперед, характеризують складність проблеми, що досліджувались дисертанткою. Вони не мають істотного впливу на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, однак заслуговують на обговорення під час захисту дисертації.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації М.Є. Околович. За своїм рівнем та обсягом дисертація відповідає чинним вимогам Міністерства освіти та науки України. Положення і висновки, що сформульовані дисертантом є аргументованими і обґрунтованими.

ВИСНОВОК

Дисертаційне дослідження здобувача вченого ступеня Околович М.Є. «Адміністративно-правове регулювання містобудівної діяльності органами місцевого самоврядування» є самостійною завершеною науково-дослідною працею, у якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе для науки адміністративного права питання – теоретичні та практичні аспекти адміністративно-правового містобудівної діяльності місцевими радами та їхніми виконавчими органами, а також рекомендації щодо удосконалення нормативних засад такого регулювання. Дисертація відповідає вимогам, що пред'являються до відповідного різновиду наукових робіт Порядком присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Околович

Марта Євгеніївна – цілком заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

начальник групи комплектування та проходження служби рядовим, сержантським та старшинським складом відділу кадрів Південного територіального управління Національної гвардії України кандидат юридичних наук

С.Ю. Беньковський

